

Elektrisk strøm og tårne

Transformatortårnet er fra den tid, hvor elektriciteten kom til Træden. Det skete i 1924 med indvielsen af Vestbirk Vandkraftværk.

Elektrisk strøm medførte en lettere hverdag, flere lyse timer og et forbedret indeklima. Hvor man før havde lidt under os og røg fra lamper og ildsteder, betød elprærer og elkomfur simpelthen en forlængelse af levealderen. Brandfaren blev mindsket, og flere gamle stråtekte bindingsværkshuse har derfor overlevet til i dag. Utallige opgaver i landbruget og husholdningerne blev nemmere. Med mobiltelefonen i hånden er det svært at forestille sig, hvilken revolution telefon- og telegrafledninger udgjorde i form af sikkerhed, hurtigere kommunikation, udvikling og produktivitet også i de fjerneste egne på landet.

Da Vestbirk Vandkraftværk blev bygget (1922-24), opdæmmede man Gudenåen og skabte Vestbirksøerne. På den måde opstod et fald på 10 m, hvor turbiner omdannede vandets kraft til elektrisk strøm. Over lange luftledninger førtes elektriciteten ikke kun til nabolandsbyen Træden, men til et stort område, op til 35 km væk.

Værket ligger lige dér hvor mange sejlede trækker deres kanoer forbi dæmningen. Det drives i dag som arbejdende museum. (Naturcenter Søhøjlandet tlf. 72 54 30 00)

Transformatortårnet var det sidste led på strømmens vej til forbrugerne. Her blev den elektriske spænding transformeret ned fra højspænding (10.000 volt) til lavspænding (220 volt), så den kunne anvendes af forbrugerne.

I dag sker dette i det moderne skab på den anden side af vejen og det pyntelige gamle tårn har udtjent sin funktion. Tårnet tjener i dag som boligtilbud for natugle og tårnfalk. Tårnet er typisk for Horsenseggen, og der er kun få tilsvarende eksempler tilbage. Lokale kræfter sørger nu for vedligeholdelsen.

Betragter man transformatortårnets gavle kunne man tro, at arkitekten i 1924 havde taget udgangspunkt i Træden Kirkes tårn. Men det omvendte er snarere tilfældet. Dengang havde middelalderkirken kun en uanseelig klokkestabel af træ. Den stammede fra 1756. Takket være private donationer fik menigheden i 1936 råd til at opføre det længe ønskede "manglende" tårn.

På billedet fra rejsegildet for det nye kirketårn ses den gamle klokkestabel i forgrunden.

Kirken er åben om sommeren, hvor man bl.a. kan se det her smukke fabeldyr på den unikke døbefont fra ca. 1375 og den særprægede prædikestol fra ca. 1575, konstrueret af ornamenterede stenplader.

 The brick built tower is from 1924, when the village of Træden first began to have electricity supplied.

This happened in 1924 when the nearby hydroelectric power station went into production. The tower housed the electric substation that transformed voltage from 10.000 Volt down to 220 Volt, that could be used in local homes, business and farms.

The building design was very typical for the Region, but only a few examples have survived to the current day.

A local initiative takes care for the maintenance of the building. Remarkably, the transformer tower strongly resembles the local church steeple.

The church was built around 1200, but the steeple was actually only added in 1936.

It has quite a unique font with depictions of dragons, which dates from around 1375.

There is also a quite striking pulpit that is built from carved stone slabs, and dates from around 1575.

The medieval church is open for visitors throughout the summer.

 Der Trafoturm wurde 1924 errichtet, als das nahegelegene Wasserkraftwerk bei Vestbirk seinen Betrieb begann, und die Elektrizität ihren Einzug auch im Dorf Træden nahm. Der Transformator reduzierte

hier die 10.000 Volt der Luftleitung zu 220 Volt, die man im Haushalt und in der Landwirtschaft benötigte. Der örtliche Bürgerverein sorgt für die Erhaltung des Turmes, einem der wenigen noch vorhandenen regionstypischen Vertreter.

Man möchte meinen, die markante Architektur des Gebäudes ist dem örtlichen Kirchturm nachempfunden. Dieser wurde allerdings erst 1936 errichtet.

Die mittelalterliche Granitquaderkirche ist im Sommer tagsüber für Besucher geöffnet und besitzt u.a. ein sehenswertes mit Drachenfiguren verziertes Taufbecken (ca. 1375) und eine eigentümliche Kanzel aus Steinplatten mit Figurenschmuck (1575).

 De transformatortoren is uit de tijd
 waar de electriciteit naar het dorp
Træden kwam. De toren werd
gebouwd in 1924, toen de nabijgelegen
waterkrachtcentrale Vestbirk haar activiteiten
began. De transformator verminderde de 10.000
volt geleverd over een luchtleiding naar 220
volt, die in het huis en in de landbouw gebruikt werd.

Een lokaal burgerinitiatief voorziet in het behoud van de toren, die een van de weinig overgebleven regionale transformatortorens vertegenwoordigt. Men zou denken dat de bijzondere architectuur van het gebouw is geïnspireerd door de plaatselijke kerktoren. Dat is echter niet het geval, die toren werd eerst in 1936 gebouwd.

De middeleeuwse kerk in graniet is gedurende de zomer dagelijks geopend voor bezoekers en heeft onder andere een interessant versierde doopvont (ca. 1375) met figuren van draken en een uit stenen platen gebouwde preekstoel (ca. 1575).

www.toenning-traeden.dk/trafo.html

Lokalrådet for Tønning, Træden,
Troelstrup og Gammelstrup
Træden Beboerforening og
Forsamlingshus

i samarbejde med Horsens Kommune

Stander doneret af
HORSENS KOMMUNE